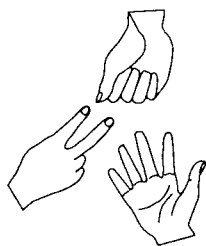

S

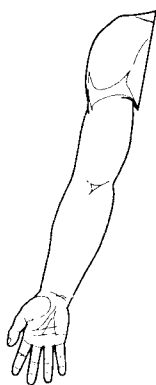
S Õ R M E D

Sõrmi võime igal pool ja igal ajal vaadata – kui mitte enda, siis teiste omi. Me teeme sõrmedega kogu aeg midagi – kuni näiteks vastu sõrmi saame. Sõrmedel on oma keel. Kurtummade keel sisaldab kõik täbed. Ometi teeme iga betk sõrmedega ka sümboolseid liigutusi. Vahel me ei saa isegi aru, mis me teeme.

Niisuguste paralingvistiliste eneseväljenduste kohta on koostatud terveid sõnastikke. Õnneks on isegi eesti keeles olemas Alan Pease “Keha keel”. Huviline võib aga alati lugeda Desmond Morrise ja arvukate teiste uurijate teoseid. Neid läheb reisijal vaja!

Paljud sõrmeliigutused tähendavad eri maades eri asju. Meenutame kas või nimetissõrme ja põidlaga moodustatud O-tähte. Budismis tähendab see alguse ja lõputa seaduseratast. Ameeriklane arvab, et see tähendab OK-d, jaapanlane peab silmas raha (münt on ju ümmargune). Kui prantslane naeratab seda žesti tehes, ütleb ta ka OK, kui ta aga on näost sünge, siis teatab ta: null! Kreekas on see siivutu vihje, mõnes teises Vahemere riigis (näiteks Maltal) aga vihje homoseksualistile. Ettevaatlik tuleb olla ka

sõrmed

Churchilli victory märgiga. Seda tuleb tingimata teha peopesa välja poole, sest näiteks Inglismaal on selle žesti tegemine enda poole pööratud peopesaga midagi eriti häbitut ja solvavat. Kui inimene puudutab nimetissõrmega nina külge, siis Inglismaal on see salaliitlaste omavaheline märk (“oleme sellest asjast vait”), Itaalias aga boiatus (“ole sest asjast vait”). Ka lõuaaluse silitamine sõrmeselgadega on Prantsusmaal ja Itaalias solvav (“hakka astuma”), Kreekas aga lihtsalt eitus (“ei, ma ei saa”). Ja nii edasi ja nii edasi.

Sõrmi on ühel käel üldiselt viis. (Kui on rohkem, siis on tegemist erakordse isikuga.) Pöial oli antiikajal otsustajaks gladiaatori saatuse üle. Allapoole pööratuna tähendas ta surma, ülespoole pööratuna elu. Viimane tähendab nüüd üldse bead tulemust ja rahulolu. Pöidlaga näidatakse ka trääsa ehk ficat (pöial rusikas sõrmede vahelt läbi). Kui paned pöidla suhu, siis sa mõtled (see on seotud imetava emaga, kellelt saad raskes olukorras jõudu). Kõik sõrmed suus on muidugi abastuse märk. Pöidlaga selja taga näidates vihjatakse millelegi naeru-

väärsele, pöidlale taskust väljajätmine viitab autoriteedile. Maanteel hääletamist nimetatakse ka pöidla küüdiks, kuid lõunapoolsetes maades võib autojuht sedagi tõlgendada solvanguna.

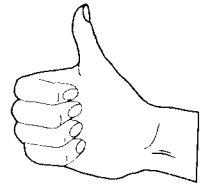
Nimetissõrm näitab ja nimetab. Ta hoiatab, ta vajutab triklit ja lülitit, temaga kutsutakse, valitakse telefoninumbrit. Ta on agressiivne ja temaga ei maksa kõiki asju näidata. Mürgisuse tõttu ei tohtinud temaga rohtu segada. Selleks sobis eriti nimetu (eelviimane) sõrm, mille närv pidavat minema otse südamesse. Nimetu sõrm on lüüriline, sinna pannakse abielusõrmus. Mis puutub väikesesse sõrme, siis kasutatakse teda kõrvas urgitsemiseks. On täheldatud, et peenutseja hoiab näiteks kohvi juures väikest sõrme teisest eraldi. (See on seotud isiku kõrge enesehinnanguga, ka seksuaalse vabadusega.) Keskmine, kõige pikem sõrm omandab jällegi obsöönse tähenduse, kui teised rusikasse tõmmata ja seda eraldi liputada.

Sõrmedega võib väljendada mida tahes. Kuid peale argiste žestide on näiteks Ida teatris terved märkide süsteemid. Euroopa vaataja näeb

"tantsu", aga ta ei tea, et igal sõrme liigutusel on oma tähendus. Näiteks on india katabakali teatri žestil nimega pataka (kõik sõrmed püsti, nimetu kõverdatud) muu hulgas järgmised tähendused: päike, kuningas, elevant, krokodill, õhtu, keskpäev, pilv, teenija, külm, uks, keel, välk (kokku üle neljakümne – sõltuvalt kontekstist).

Isa Sergi raius enesekaristuseks sõrme ära. Ka sõrmejälgede hävitamiseks pole muud võimalust kui sõrmede kõrvaldamine: see muster on absoluutselt kordumatu ja taastub pärast sõrmeotsa naha eemaldamist.

Alati ei maksa sõrmedele siiski vahetada. Zeni meister, kes pooldab vahetut kogemust, ütleb: sõrm näitab kuud, aga loll vahib sõrme.

••••• sõrmed